

[< Tilbage](#)

Kvæg

Kvægbruger - Sådan kommer du i gang med at sanere for Salmonella Dublin

Ved en omhyggelig indsats kan det lade sig gøre at sanere for Salmonella Dublin i løbet af 1 - 2 år. Men smittespredningen mellem dyr kan stoppes endnu hurtigere end det. Læs her, hvordan du kommer i gang med at sanere for Salmonella Dublin, og hvordan et saneringsforløb typisk forløber.

Viden om Opdateret 12. august 2020

1. Risikovurdering er første skridt mod sanering for Salmonella Dublin

Når du har besluttet dig for at sanere for Salmonella Dublin i din besætning, er første skridt at få lavet en risikovurdering af besætningen. Ved en risikovurdering gennemgår du sammen med din rådgiver systematisk besætningen og ser på, hvor smitte-spredningen sker. For at være sikker på at komme ud i alle hjørner, er det en god idé at bruge en tjekliste. Eksempel på en sådan tjekliste finder du i [Manualen Paratuberkulose og Salmonella Dublin \(del 1, Registreringsskemaer\)](#).

Sådan smitter Salmonella Dublin

Salmonella Dublin smitter hovedsageligt via gødning fra smittede kreaturer - både raske smittebærere og akut smittede dyr.

Salmonellabakterien kan overleve i gødning i flere år og har det bedst i fugtige/våde og lune omgivelser.

Til gengæld slår direkte sollys og udtørring ret effektivt salmonellabakterierne ihjel - dog ikke hvis bakterien får lov til at gemme sig i "organisk materiale" - dvs. f. eks i gødningen.

For at forhindre smittespredning af Salmonella Dublin skal man altså konstant forsøge at holde smittepresset nede i dyrenes omgivelser. Dette gøres bedst ved at forbedre hygiejnen i køer og kalves nærmiljø og sørge for grundig rengøring. Staldsystemet og de daglige rutiner bør desuden indrettes, så bakterien får svært ved at komme rundt i besætningen.

Ved at følge punkterne 1, 2 og evt. 3 ovenfor er du sikker på at få saneret så effektivt som muligt.

2. Handlingsplan med konkrete rutineændringer

Når du og rådgiveren har gennemgået besætningen og fundet stederne, hvor der sandsynligvis sker smittespredning af Salmonella Dublin, er næste skridt at få lagt en handlingsplan.

I handlingsplanen skriver I, hvilke helt konkrete ændringer, du skal foretage, for at dæmme op for smittespredningen. Det drejer sig i mange tilfælde om mindre, vedvarende ændringer i de daglige rutiner, der gavner produktionen som helhed.

I nogle besætninger sker smitten med Salmonella Dublin hovedsageligt i kælvningsboksen. Det vil derfor være her, der skal gøres en ekstra indsats.

I andre besætninger sker smitten især blandt de små kalve og fokus skal da være på deres opstaldning og håndtering.

Endelig kan der være nogle besætninger, hvor fokus skal lægges på flowet af dyr i besætningen eller hygiejneprocedurer i kostalden.

Tjek af saneringsforløbet

Allerede cirka seks måneder efter, at du er gået i gang med at sanere for Salmonella Dublin kan du tjekke, om tiltagene i handlingsplanen virker.

Det kan gøres ved at tage blodprøver af kalvene på 3 - 6 måneder, der er født efter, at handlingsplanen blev iværksat.

Hvis blodprøverne viser, at kalvene ikke har antistoffer mod salmonella (0-10 ODC% i ELISA-målinger på blodprøver), har dine tiltag været effektive.

Afhængigt af, hvor hurtigt du vil sanere, kan der også tages blodprøver af kælvkvier. Er disse også negative, har du fået godt styr på smittespredningen hos kalve og ungdyr. Er der nogle af kælvkvierne, der ligger meget højt i antistofværdi (dvs. over ca. 80 ODC %), er det sandsynligt, at de enten selv er raske smittebærere, eller at de går i en gruppe sammen med en rask smittebærer.

I så fald er det en god idé at undersøge det og håndtere smitterisikoen (se næste afsnit om udpegning af raske smittebærere).

3. Udpegning af raske smittebærere af Salmonella Dublin

Førsteprioriteten bør altid være at få stoppet smittespredningen blandt kalve og ungdyr. Når der er godt styr på smitten blandt dem, kan du begynde at finde raske smittebærere blandt køerne og de ældste kvier ved individmælkeprøver/blodprøver.

Hver ko/kvie skal testes 2-3 gange over 6-9 måneder og have gentagne høje antistofmålinger (over ca. 80 ODC%) for at kunne betragtes som rask smittebærer.

En del af de køer, der reagerer sådan, vil dog ikke være egentlige smittebærere, men blot reagere på, at de har mødt smitten mange gange. Derfor er det vigtigt, at der ikke tilføres mere smitte til flokken af køer/kælvkvier. Men har du styr på det, kan du begynde at udsætte køer/voksne kvier med gentagne høje antistofmålinger. Brug også gerne listen "Salmonella" i DMS Dyreregistrering til at være ekstra påpasselig med hygiejne og hurtig fjernelse af kalven efter risikodyrenes kælvninger. Du finder den under "Analyser og lister" -> "Listeudskrifter".

Dette er ét eksempel på, hvordan du kan tjekke, om din sanering forløber som den skal. Der findes flere "modeller". Dem kan du se i artiklen "[Dyrlæge – Sådan sanerer du for Salmonella Dublin i malkekvægsbesætninger](#)".

4. Gå i gang med sanering for Salmonella Dublin allerede nu

Allerede inden du får fat i din rådgiver og får lavet en risikovurdering og handlingsplan kan du gå i gang med tiltag, der forhindrer smittespredning.

Se også nedenstående faktaark om, hvordan du beskytter din besætning mod smitte, og hvordan du undgår at få yderligere smitte ind i besætningen ude fra:

- [Udryd salmonella i din niveau 2 malkekvægsbesætning](#)
- [Beskyt din kødkvægsbesætning mod salmonella](#)
- [Beskyt din slagtekalvebesætning mod salmonella](#)

Husk at indsatsen skal være daglig og fortsætte over en lang periode, ofte flere år. Derfor bliver de procedurer, man indfører under en salmonella-sanering, ofte til daglige rutiner, der samtidigt hjælper mod mange andre sygdomsorganismer.

Emneord

Vil du vide mere?

Betina Tvistholm

Dyrlæge

SEGES

betv@seges.dk

+45 8740 5000

Peter Raundal

Specialkonsulent

SEGES

pra@seges.dk

+45 8740 6680

Støttet af

STØTTET AF
Mælkeafgiftsfonden

STØTTET AF
Kvægafgiftsfonden

SEGES
Agro Food Park 15
8200 Aarhus N

Tlf. 87 40 50 00
Fax. 87 40 50 10
Email info@seges.dk

